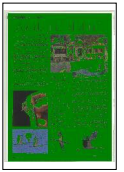

Datum: 20.08.2020
Medij: Planeta
Rubrika: Bez naslova
Autori: Redakcija
Teme: Prirodnjački muzej

Napomena:
Površina: 570

Naslov: Zov daljina i divljina

Strana: 58

IZLOŽBE

Seobe

„Zov daljina i divljina“

Seoba životinjama omogućava da iskoriste dodatne resurse i ujedno izbegnu nepovoljne uslove sredine u kojoj žive. Seobe imaju značajnu ulogu u ekosistemima jer utiču na preraspodelu plena i grabljivaca, održavaju kruženje materije u prirodi i pomažu raznošenje polena i semena. Seobe mogu biti masovne i upečatljive, ali su uvek od suštinske važnosti za održavanje ravnoteže u ekosistemima i sveukupno zdravlje naše planete. Iako obično verujemo da su ptice najpokretljivija bića na Zemlji, životinjski nomadi su i insekti, slepi miševi, gmizavci, ribe i neki kopneni sisari, ukazuje dr Daliborka Stanković, viši kustos Prirodnjačkog muzeja u Beogradu, autor izložbe i pratećeg kataloga.

Na izložbi „Zov daljine - seobe u carstvu životinja“ izloženo je 87 vrsta životinja, odnosno 119 taksidermijskih preparata insekata, gmizavaca, riba, ptica i sisara, iz bogatih zbirki Prirodnjačkog muzeja. Izložbu prate informativni panoi, a obogaćena je i autorskim fotografijama, crtežima i kartama seobe. Izloženi su eksponati nekih vrsta insekata (leptir monarh, stričkovac, veštica mrtvačka glava, putnički skakavac i četiri vrste vilinskih konjica), gmizavaca (crepasta kornjača), riba (atlantski losos), slepih miševa (veliki evropski večernjak i obični noćnik) i poprse gnu. Ipak, najviše pažnje je posvećeno pticama.

Izložba „Zov daljine - seobe u carstvu životinja“, koja se sve do kraja novembra održava u Galeriji Prirodnjačkog muzeja na Kalemegdanu, osvetljava prirodni fenomen kretanja jedinki i vrsta. Pokretači seoba mogu biti promene godišnjih doba, lokalni klimatski uslovi, dostupnost hrane ili potreba za ostavljanjem potomstva, a životinje zbog njih često pomeraju granice sopstvene izdržljivosti.

„Znamo da sve ptice nisu selice, ali zato sve imaju periodična kretanja u određenoj meri, pri čemu razlikujemo seobe u užem smislu, irupcije i disperzije. Takođe, ni sve ptice ne lete na isti način, već koriste različite strategije. Osim toga, dok neke neprekidno mašu krilima da bi stigle do željenih teritorija, druge koriste termale - stubove toplog vazduha. Selidbeni putevi obično prate određene geografske smernice, kao što su planinski venci, morske obale ili reke.

Korišćenje određene selidbene putanje može biti genetski predodređeno ili naučeno tokom seobe. Ptice prilikom seobe kao znakove za rad unutrašnjeg kompasa koriste kombinaciju niza navigacionih sistema - Sunce, zvezde, inklinaciju i intenzitet magnetnih sila Zemlje. Mnoge ptice se sele danju, a neke i noću. Blještava svetla velikih gradova ih mogu dezorijentisati, dok visoke građevine predstavljaju prepreke koje ponekad rezultiraju fatalnim sudarima. Seoba predstavlja veliki fizički napor za ptice jer one često lete do krajnjih granica izdržljivosti, ponekad i veoma dugo bez uzimanja hrane, vode, bez odmora i sna. Tokom miliona godina ptice su razvile efikasne mehanizme za iskorišćavanje energetske rezervi, koje skladište u vidu sala“, objašnjava dr Daliborka Stanković. **Dubravka Marić**

